

ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาอุตสาหกรรมเครื่องประดับเพื่อการส่งออก
อันเนื่องจากกฎหมายและกฎระเบียบในการควบคุม
การนำเข้าและส่งออกทองคำ

นายไพศาล มหาพัฒนาภรณ์

ศูนย์วิทยพัชร์พยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2534

ISBN 974-579-178-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

017189 ๒๕๓๔

PROBLEMS AND OBSTACLES OF JEWELLRY EXPORT
CAUSED BY LAWS AND REGULATIONS ON
IMPORT/EXPORT OF GOLD

Mr. Paisan Mahapunnaporn

A Thesis Submitted in Partial Fulfilment of Requirements
for the Degree of Master of Laws

Graduate School
Chulalongkorn University

1991

ISBN 974-579-178-4

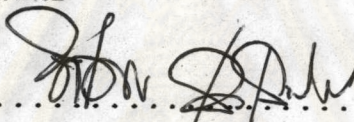
หัวข้อวิทยานิพนธ์ ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาอุตสาหกรรม เครื่อง
ประดับเพื่อการส่งออก อันเนื่องมาจากกฎหมายและกฎ
ระเบียบในการควบคุมการนำเข้า และส่งออกทองคำ
โดย นายไพศาล มหาพัฒนาการ
ภาควิชา นิติศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. สุรเกียรติ์ เสถียรไทย

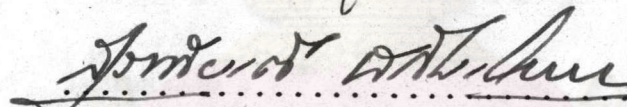

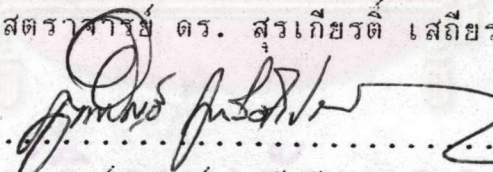
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

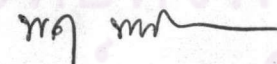

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. ถาวร วัชรากัญ)

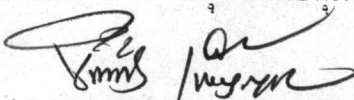
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

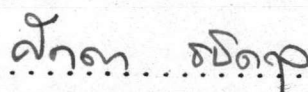

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ พิเศษ เสตเสถียร)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุรเกียรติ์ เสถียรไทย)

..... กรรมการ
(อาจารย์ธัญญช มาลีศรีประเสริฐ)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. พงษ์ พาณิชศุภผล)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชิตพันธ์ เกื้อบุญชัย)

..... กรรมการ
(อาจารย์ศักดิ์ดา ชนิตกุล)

ไพศาล มหาพัฒน์ภรณ์ ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาอุตสาหกรรมเครื่องประดับเพื่อ
การส่งออกอันเนื่องจากกฎหมาย และกฎระเบียบในการควบคุมการนำเข้าและส่งออก
ทองคำ (PROBLEMS AND OBSTACLES OF JEWELLRY EXPORT CAUSED BY LAWS
AND REGULATIONS ON IMPORT/EXPORT OF GOLD) อ. ที่ปรึกษา :
รศ. ดร. สุรเกียรติ์ เสถียรไทย, 186 หน้า.

ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญในการพัฒนาอุตสาหกรรมเครื่องประดับเพื่อการส่งออก อันเป็น
อุตสาหกรรมที่ทำรายได้เข้าประเทศเป็นจำนวนถึง 11,974 ล้านบาท (ในปี พ.ศ. 2532) คือ การ
ขาดแคลนทองคำ ซึ่งเป็นวัตถุดิบสำคัญในการผลิตเครื่องประดับ การขาดแคลนทองคำมีสาเหตุเนื่องมา
จากทองคำเป็นสินค้าที่มีกฎหมายและกฎระเบียบควบคุมการนำเข้าและส่งออกอย่างเข้มงวด อันเนื่อง
จากเหตุผลและความจำเป็นในอดีต แต่ในปัจจุบันเหตุผลและความจำเป็นในการควบคุมการนำเข้าและ
ส่งออกทองคำได้สิ้นสุดลงแล้ว การควบคุมการนำเข้าและส่งออกทองคำ จึงไม่ใช่สิ่งที่จะต้องกระทำต่อไป
และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การควบคุมก่อให้เกิดปัญหา อันเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการขยายตัวของอุตสาหกรรม
เครื่องประดับเพื่อการส่งออก ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกที่ก่อให้เกิดรายได้เข้าประเทศ
เป็นจำนวนมาก จึงน่าจะได้นำเรื่องการควบคุมการนำเข้า และส่งออกทองคำมาพิจารณา เพื่อหา
แนวทางที่เหมาะสมในการเปลี่ยนระบบการควบคุมมาเป็นระบบการนำเข้าและส่งออกทองคำเสรี โดย
มีเป้าหมายที่จะแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของอุตสาหกรรมเครื่องประดับเพื่อการส่งออก เพื่อให้เกิด
ประโยชน์สูงสุดแก่เศรษฐกิจของประเทศ

ภาควิชา นิติตาสตร์
สาขาวิชา นิติตาสตร์
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

PAISAN MAHAPUNNAPORN : PROBLEMS AND OBSTACLES OF JEWELLRY EXPORT
CAUSED BY LAWS AND REGULATIONS ON IMPORT/EXPORT OF GOLD. THESIS
ADVISOR : ASSO. PROF. DR. SURAKIART SATHIRATHAI, Ed.D. 186 pp.

One of the most important problems of development of jewellery export industry which brought an income of 11,974 Million Baht (in 1989) into the country is a shortage of gold, an important raw materail in jewellery production. The reason for the shortage is that gold is under strict legal import and export control due to various historical reasons. However, at present, reasons for control such have already been obsolete. The control should, as a result, no longer be in effect, since it has led to problems against expansion of jewellery industry. The issue of a control should now be taken into consideration in order to search for an appropriate policy of free import and export. The new policy will eliminate obstacles prevalent in the industry and maximizing national economic benefits.

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา นิตินาสตร
สาขาวิชา นิตินาสตร
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

[Signature]

[Signature]

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้คงไม่อาจเกิดขึ้นได้ หากปราศจากการเริ่มการศึกษา ซึ่งได้รับความกรุณาจากคุณพ่อคุณแม่ การประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้จากครู อาจารย์ทุกท่านในทุกระดับชั้น และโดยเฉพาะอย่างยิ่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะไม่อาจสำเร็จลงได้หากไม่ได้รับความกรุณาจาก คุณชนันท์ มาลีศรีประเสริฐ ที่ปรึกษาสมาคมผู้ค้าอัญมณี ที่กรุณาให้ความรู้เกี่ยวกับอุตสาหกรรมเครื่องประดับเพื่อการส่งออก รองศาสตราจารย์ ดร. สุรเกียรติ์ เสถียรไทย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ศักดา ชนิตกุล ที่กรุณาดูแลการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ตลอดมา และขอบคุณ คุณกัลยา พรเพิ่มพูน, คุณอัจฉรา ชูอ่อนสกุล, คุณกนกพร ศิริมังคโลดม, คุณกนกวรรณ ศุภกิจ, คุณมลิวลัย เวสส์วานิชกุล, และคุณสุรีณา วินัยสถาวร ที่ให้ความช่วยเหลือในการรวบรวมข้อมูลและจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ท้ายที่สุดนี้ต้องขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ทุกท่าน ที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่ามาพิจารณา และให้ข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ไพศาล มหาพัฒนาภรณ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฎ
สารบัญแผนภูมิ	ฐ
บทหน้า	1
บทที่ 1 ความสำคัญของทองคำ	6
ความเป็นมา	6
1 ทองคำกับระบบการเงินระหว่างประเทศ	10
2 ทองคำกับระบบการเงินของประเทศไทย	16
บทบาทของทองคำในอุตสาหกรรมเครื่องประดับ	20
บทที่ 2 ความสำคัญของทองคำในฐานะปัจจัยการผลิตของ อุตสาหกรรมเครื่องประดับเพื่อการส่งออกของไทย	26
อุตสาหกรรมเครื่องประดับเพื่อการส่งออกกับ เศรษฐกิจของประเทศ	34
1 เป็นสินค้าส่งออกที่นำรายได้เข้าประเทศ	34
2 ก่อให้เกิดการจ้างแรงงาน	37
3 การสำรวจและพัฒนาแหล่งแร่	39
อนาคตของอุตสาหกรรมเครื่องประดับเพื่อการส่งออก ..	42
ปัจจัยภายในประเทศ	43
1 ความละเอียดอ่อนและปราณีตของช่างฝีมือ	43
2 ความกระตือรือร้นในการพัฒนาฝีมือ	43
3 เป็นแหล่งอัญมณีที่สำคัญของโลก	44
4 การสนับสนุนจากภาครัฐบาล	44

	หน้า
ปัจจัยภายนอกประเทศ	46
1 ค่าแรงในต่างประเทศสูงกว่าของไทย	46
2 ต่างชาติรู้จักชื่อเสียงและคุณภาพของเครื่อง ระดับไทย	46
3 สิทธิประโยชน์ทางภาษีศุลกากร (G.S.P.)	47
 ปัญหาและอุปสรรคของอุตสาหกรรมเครื่องระดับ	 50
1 การออกแบบเครื่องระดับ	50
2 ปัญหาการขาดแคลนวัตถุดิบ	50
3 มาตรการการกีดกันทางการค้าของสหรัฐอเมริกา ..	52
 บทที่ 3 มาตรการควบคุมการนำเข้าและส่งออกทองคำ	 54
 เหตุผลของรัฐในการควบคุมการนำเข้าและ ส่งออกทองคำ	 54
1 ทองคำมีความผูกพันกับระบบเงินตราของประเทศ ..	54
2 ความเชื่อถือทองคำในสภาวะเงินเฟ้อ	54
3 ทองคำกับการลงทุน	57
4 ทองคำในฐานะสินค้าที่ต้องนำเข้า	58
 กฎหมายและกฎระเบียบในการนำเข้าและส่งออกทองคำ	59
1 กฎหมายและกฎระเบียบในการนำเข้า	59
สรุปกฎหมายและกฎระเบียบการนำเข้าทองคำ ในปัจจุบัน	63
ประวัติการนำเข้าทองคำ	65
2 กฎหมายและกฎระเบียบในการส่งออก	65
สรุปกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวกับการส่งออก ทองคำในปัจจุบัน	69
 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการนำเข้า และส่งออกทองคำ	 69

มาตรการเกี่ยวกับการนำเข้าและส่งออกทองคำที่ รัฐใช้เพื่อการส่งเสริมอุตสาหกรรมเครื่องประดับ เพื่อการส่งออก	72
1 มาตรการเกี่ยวกับการนำเข้าทองคำ	72
1.1 การผ่อนปรนกฎเกณฑ์ในการนำเข้าทองคำ ...	72
1.2 กำหนดหลักเกณฑ์ในการขออนุญาตนำเข้า ทองคำของผู้ผลิตรายย่อยและรายใหญ่	75
1.3 การจัดตั้งคลังทองคำของทางการ	79
2 มาตรการที่เกี่ยวกับการส่งออกทองคำ	83
2.1 มาตรการทางพิธีการศุลกากร	83
2.2 มาตรการทางภาษีอากร	85
บทที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาอุตสาหกรรม เครื่องประดับเพื่อการส่งออกอันเนื่องมาจากกฎหมาย และกฎระเบียบเกี่ยวกับการนำเข้าและส่งออกทองคำ ..	88
ปัญหาอันเกิดจากกฎหมายและกฎระเบียบในการนำ เข้าทองคำ	89
1 ปัญหาการขาดแคลนทองคำ	89
2 ปัญหาเรื่องราคาทองคำ	98
3 ปัญหาเรื่องมาตรฐานสินค้า	100
ปัญหาอันเกิดจากกฎหมายและกฎระเบียบในการ ส่งออกทองคำ	102
ผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศอันเกิดจากกฎหมาย และกฎระเบียบในการนำเข้าและส่งออกทองคำ	105
บทที่ 5 สรุปและเสนอแนะ	
ความจำเป็นในการควบคุมการนำเข้าและส่งออกทองคำ ในสถานการณ์ปัจจุบัน	108

	หน้า
แนวทางแก้ไข	113
ขั้นตอนการดำเนินการ	114
รูปแบบของการนำเข้าและส่งออกทองคำเสรี	117
บรรณานุกรม	126
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก. อัตราส่วนประกอบของโลหะ เจือทองคำ	130
ภาคผนวก ข. อุตสาหกรรมเครื่องประดับที่ได้รับ การส่งเสริมการลงทุน ถึงเดือน กันยายน 2531	131
ภาคผนวก ค. พรบ. ควบคุมการส่งออกป็นออก และการนำเข้ามาในราชอาณาจักร ซึ่งสินค้าบางอย่างพ.ศ. 2482..	135
ภาคผนวก ง. พรบ. ควบคุมการส่งออกไปและ การนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่ง สินค้า พ.ศ. 2522	138
ภาคผนวก จ. พระราชกฤษฎีกาควบคุมการนำ เข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า บางอย่าง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2494	146
ภาคผนวก ฉ. พรบ. ควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พ.ศ. 2485	148
ภาคผนวก ช. ประกาศกระทรวงการคลังออก ตามความในมาตรา 5 แห่ง พระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พ.ศ. 2485	153

ภาคผนวก	ช.	เงื่อนไขในการขอและได้รับ ยกเว้นไม่ต้องขายทองคำที่นำเข้า แก่ธนาคารแห่งประเทศไทย ...	154
ภาคผนวก	ฉ.	พระราชกฤษฎีกาควบคุมการส่งออก ไปนอกราชอาณาจักร ซึ่งสินค้า บางอย่าง (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2485	156
ภาคผนวก	ญ.	ประกาศกระทรวงการคลัง อนุญาตให้นำหรือส่งเพชรพลอย เครื่องรูปพรรณทองคำ และ เครื่องรูปพรรณทองคำขาวออก ไปนอกราชอาณาจักร	158
ภาคผนวก	ฎ.	ใบสุทธิคุ้มของส่งออก แบบ ลป. 61	159
ภาคผนวก	ฏ.	แบบ ทด. 2 ใบสุทธิออกทองคำ ที่นำเข้ามาในราชอาณาจักร ซึ่งได้รับยกเว้นไม่ต้องขายแก่ ธนาคารแห่งประเทศไทย	160
ภาคผนวก	ฐ.	หนังสือกระทรวงการคลังที่ กค. 0303/2564 เรื่อง มอบหมายให้ กรมศุลกากรตรวจปล่อยทองคำที่ นำเข้ามาหรือส่งออกไปนอก ราชอาณาจักร	161
ภาคผนวก	ฑ.	หนังสือกระทรวงการคลังที่ กค. 0303/44599 เรื่อง มอบหมายให้ กรมศุลกากรตรวจปล่อยทองคำที่นำ เข้ามาในราชอาณาจักร	163
ภาคผนวก	ฒ.	หนังสือกระทรวงการคลังที่ กค. 0303/38998 เรื่อง มอบหมาย ให้กรมศุลกากรตรวจปล่อยทองคำ กิ่งสำเร็จรูปที่นำเข้ามาใน ราชอาณาจักร	164

ภาคผนวก	ณ.	หนังสือกระทรวงการคลังที่ 0303/2602 นำส่งหลักเกณฑ์และ เงื่อนไขในการพิจารณาอนุญาตให้ นำทองคำเข้ามาในราชอาณาจักร เฉพาะผู้ส่งออกรายย่อย	166
ภาคผนวก	ด.	ประกาศกรมศุลกากรที่ 7/2520 เรื่อง ระเบียบเกี่ยวกับคลังสินค้า ทัณฑ์บนประเภทโรงผลิตสินค้า ..	168
ภาคผนวก	ต.	ประกาศกรมศุลกากรที่ 45/2531 เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมประกาศ กรมศุลกากรที่ 7/2520	173
ภาคผนวก	ถ.	รายชื่อคลังสินค้าทัณฑ์บน	175
ภาคผนวก	ท.	ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วย หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขใน การซื้อทองคำจากคลังทองคำของ ทางการ พ.ศ. 2531	176
ภาคผนวก	ฑ.	หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค. 0303/8096 เรื่อง การกำหนด นโยบายการนำทองคำเข้ามาใน ราชอาณาจักร	179
ภาคผนวก	น.	หนังสือสำนักเลขาธิการคณะ รัฐมนตรี ที่ นร. 0202/3716 เรื่อง การกำหนดนโยบายการนำ ทองคำเข้ามาในราชอาณาจักร	185
		ประวัติผู้เขียน	186

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 1	การใช้ทองคำในด้านต่าง ๆ ในประเทศที่พัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนา ค.ศ. 1980-1986	23
ตารางที่ 2	มูลค่าการส่งออกอัญมณีที่ยังไม่ได้ประกอบตัวเรือนประเภทที่สำคัญ ๆ ของไทย	30
ตารางที่ 3	มูลค่าการส่งออกอัญมณีและเครื่องประดับของไทย	32
ตารางที่ 4	มูลค่าการส่งออกเครื่องประดับไทยไปยังตลาดสำคัญ 4 ประเทศ	33
ตารางที่ 5	ลำดับการส่งออกสินค้าทำรายได้สูง 10 รายการแรกของประเทศไทย	35
ตารางที่ 6	มูลค่าการนำเข้าเครื่องประดับของสหรัฐอเมริกา	47
ตารางที่ 7	มูลค่าการส่งออกเครื่องประดับแยกรายประเทศ	51
ตารางที่ 8	มูลค่าการจับกุมทองคำลักลอบหนีศุลกากร	90
ตารางที่ 9	ราคาทองคำแท่งในตลาดกรุงเทพมหานคร ฮ็องกง นิวยอร์ก ลอนดอน มกราคม 2532	91
ตารางที่ 10	ปริมาณและมูลค่าการจับกุมทองคำแท่งลักลอบนำเข้ามาในราชอาณาจักร	93
ตารางที่ 11	ราคาทองคำแท่งในตลาดกรุงเทพมหานคร ฮ็องกง ลอนดอน และ นิวยอร์ก เฉลี่ยรายเดือนมกราคม 2531 - เมษายน 2532	99
ตารางที่ 12	อัตราส่วนมาตรฐานของเนื้อทองคำในทองคำผสม	102
ตารางที่ 13	ปริมาณทองคำที่เป็นทุนสำรอง	111

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภูมิ

	หน้า
แผนภูมิที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างราคาทองคำและปริมาณการใช้ทองคำในอุตสาหกรรมเครื่องประดับ	24
แผนภูมิที่ 2 มูลค่าการส่งออกเครื่องประดับและอัตรากาการขายตัวในตลาดสหรัฐฯ	48

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย